

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๖๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๑

ข้อ ๑. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้ศาลพิพากษาว่าที่ดินของจำเลยเป็นทางภาระจำยอมสำหรับที่ดินของโจทก์โดยอายุความ ขอให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินที่เป็นภาระจำยอมแล้วทำที่ดินให้มีสภาพเป็นทางเดิน จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่เคยใช้ที่ดินของจำเลยเป็นทางเข้าออกที่ดินของจำเลยจึงไม่ตกเป็นทางภาระจำยอม โดยอายุความ ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณานายทองยื่นคำร้องว่า ภายหลังจากที่โจทก์ฟ้องคดีนี้แล้ว โจทก์ตกลงขายที่ดินซึ่งอยู่ติดกับที่ดินพิพาทอันเป็นมูลเหตุ ในการฟ้องร้องคดีนี้ให้แก่ผู้ร้อง โดยตกลงจะไปจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ ณ สำนักงานที่ดินภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีนี้และบังคับคดี แก่ผู้ที่ปิดกั้นทางภาระจำยอมได้สำเร็จ หากโจทก์เป็นฝ่ายแพ้คดีหรือไม่อาจบังคับคดีได้ใน ๓ ปี นับแต่วันฟ้อง ให้ถือว่าสัญญาจะซื้อขายที่ดินเป็นอันยกเลิก จึงขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม

ให้วินิจฉัยว่า นายทองมีสิทธิร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความร่วมกับโจทก์หรือไม่

ธงคำตอบ ผู้ร้องสอดที่ขอเข้ามาในคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๒) จะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดี ซึ่งหมายความว่า ผลของคดีตามกฎหมายจะเป็นผลไปถึงตนโดยจะต้องเป็นผู้ที่ถูกกระทบกระเทือนหรือถูกบังคับโดยคำพิพากษาในคดีนี้โดยตรง จึงจะร้องสอดได้ นายทองเพียงแต่ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของจำเลยจากโจทก์ ภายหลังจากที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้แล้ว ทั้งสัญญาจะซื้อขาย

ที่ดินดังกล่าวเป็นสัญญา ที่มีเงื่อนไขโดยจะมีผลต่อเมื่อโจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีนี้ และสามารถบังคับคดีได้ แต่ถ้าโจทก์เป็นฝ่ายแพ้คดีหรือไม่อาจบังคับคดีได้ ภายใน ๓ ปี นับแต่วันฟ้องคดีนี้ สัญญาจะซื้อขายก็สิ้นผล นายทองมิได้ถูก กระทบกระเทือนหรืออาจถูกบังคับโดยคำพิพากษาในคดีนี้แต่อย่างใด จึงมิใช่ เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดี ตามความหมายของมาตรา ๕๗ (๒) นายทองจึงไม่มีสิทธิร้องสอดเข้ามาเป็นคู่ความ ร่วมกับโจทก์ตามมาตรา ๕๗ (๒) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๙๕/๒๕๔๑)

ข้อ ๒. คำถาม คดีก่อนโจทก์ฟ้องว่า จำเลยขายบ้านพร้อมที่ดินแก่ โจทก์ในราคา ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่จำเลยไม่ซื้อบ้านและที่ดินคืนจากโจทก์ ภายในกำหนดและยังคงอยู่ในบ้านและที่ดินโดยละเมิด ขอให้ขับไล่และเรียก ค่าเสียหาย จำเลยให้การว่า จำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่มี แบบพิมพ์สัญญากู้ยืมเงิน โจทก์จึงนำแบบพิมพ์หนังสือสัญญาซื้อขายมากรอก ข้อความแทนสัญญากู้ยืมเงิน ศาลวินิจฉัยว่า หนังสือสัญญาซื้อขายที่โจทก์นำมา ฟ้องเป็นสัญญาขายฝากบ้านและที่ดินมือเปล่าเมื่อมิได้จดทะเบียนต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่จะตกเป็นโมฆะ โจทก์ไม่มีสิทธิครอบครองที่จะมาฟ้องขับไล่ พิพากษา ยกฟ้อง คดีถึงที่สุด คดีหลังโจทก์ฟ้องว่า จำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่ผิดนัดไม่ชำระหนี้ ปรากฏหลักฐานการกู้ยืมเงินที่จำเลยเบิกความรับ และลงลายมือชื่อต่อศาลในคดีก่อนกับหนังสือสัญญาซื้อขายที่จำเลยลงลายมือชื่อ ไว้ จำเลยให้การต่อสู้คดีว่า โจทก์เคยนำหนังสือสัญญาซื้อขายมาฟ้องขับไล่ จำเลยและเรียกค่าเสียหายจากจำเลยกับได้อ้างหนังสือสัญญาซื้อขายเป็นพยาน ในคดีก่อนมาแล้ว ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นฟ้องซ้ำหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณา ซ้ำกับคดีก่อน

ให้วินิจฉัยว่า คำให้การต่อสู้คดีของจำเลยฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ คดีก่อนโจทก์ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายจากจำเลย โดยอ้างว่า จำเลยอยู่ในบ้านและที่ดินโดยไม่มีสิทธิเพราะขายให้แก่โจทก์ไปแล้ว อันเป็นการฟ้องในมูลละเมิดซึ่งมีประเด็นวินิจฉัยว่า จำเลยขายบ้านพร้อมที่ดิน

ให้แก่โจทก์และยังคงอยู่ในบ้านและที่ดินเป็นการกระทำโดยละเมิดหรือไม่ ส่วนคดีนี้โจทก์ฟ้องอ้างว่า จำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ไปแล้วผิดนัดไม่ชำระเงินคืนโจทก์ อันเป็นการฟ้องในมูลหนี้กู้ยืมเงิน ซึ่งมีประเด็นวินิจฉัยว่า จำเลยต้องรับผิดชอบโจทก์ในหนี้กู้ยืมหรือไม่ จึงเป็นการฟ้องคนละเรื่องคนละประเด็นกับคดีก่อน แม้คดีก่อนจำเลยให้การว่าหนังสือสัญญาซื้อขายที่ทำขึ้นเป็นเรื่องที่จำเลยกู้ยืมเงินโจทก์ แต่ก็ไม่มีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยในคดีก่อนว่า จำเลยจะต้องรับผิดชอบโจทก์ในมูลหนี้กู้ยืมเงินตามที่จำเลยให้การถึงหรือไม่ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๕๔/๒๕๙๓ และ ๒๕๕๐/๒๕๕๙) ฟ้องโจทก์ในคดีหลังจึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๘ หรือเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามมาตรา ๑๔๔ กับคดีก่อน

ดังนั้น คำให้การต่อสู้คดีของจำเลยที่อ้างว่าฟ้องของโจทก์คดีหลังเป็นฟ้องซ้ำ และการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ จึงฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์ไปจากโจทก์ โดยจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทำสัญญาค้ำประกันร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ อย่างสุกหนี่ร่วม ต่อมาจำเลยที่ ๑ ผิดสัญญาไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ๒ งวดติดต่อกัน โจทก์บอกเลิกสัญญาเช่าซื้อแล้ว ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันส่งมอบรถยนต์ที่ จำเลยที่ ๑ เช่าซื้อคืนให้แก่โจทก์ หากส่งคืนไม่ได้ ให้ใช้ค่าเสียหาย จำเลยที่ ๑ ถึงแก่ความตายก่อนที่โจทก์ยื่นฟ้อง ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ ๑ ออกจากสารบบความ จำเลยที่ ๒ ให้การว่า ในระหว่างจำเลยที่ ๑ มีชีวิตอยู่ได้ชำระค่าเช่าซื้อตรงตามนัดครบถ้วนแล้ว โจทก์ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา และโจทก์มีหน้าที่ต้องจดทะเบียนรถยนต์ที่เช่าซื้อให้แก่ทายาทของจำเลยที่ ๑ ขอให้ยกฟ้องและฟ้องแย้งบังคับโจทก์จดทะเบียนใส่ชื่อเด็กชายมานพทายาทของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่เช่าซื้อ ส่วนจำเลยที่ ๓ ให้การว่า จำเลยที่ ๓ ไม่เคยทำสัญญาค้ำประกันไว้กับโจทก์ลายมือชื่อในสัญญาค้ำประกันไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลยที่ ๓ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นเอกสารปลอม จำเลยที่ ๓ ไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ ขอให้ยกฟ้องและ

ฟ้องแย้งให้โจทก์ส่งมอบสัญญาค้ำประกันปลอมดังกล่าวแก่จำเลยที่ ๓ เพื่อนำไปทำลายต่อไป ศาลชั้นต้นสั่งรับคำให้การและฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นที่รับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ชอบหรือไม่

ธงคำตอบ โจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ตามสัญญาเช่าซื้อและจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ตามสัญญาค้ำประกัน จำเลยที่ ๒ ฟ้องแย้งอ้างว่า จำเลยที่ ๑ ชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว เมื่อจำเลยที่ ๑ ถึงแก่ความตาย โจทก์ต้องจดทะเบียนใส่ชื่อทายาทของจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่เช่าซื้อ เป็นการกล่าวอ้างว่า โจทก์ได้แย้งสิทธิของจำเลยที่ ๑ หาใช่โต้แย้งสิทธิของจำเลยที่ ๒ ไม่ จำเลยที่ ๒ ไม่มีอำนาจฟ้องแย้ง ฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ จึงไม่เกี่ยวกับคำฟ้องเดิม ไม่อาจพิจารณารวมไปกับฟ้องเดิมได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗ วรรคสาม และมาตรา ๑๗๙ วรรคสาม (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๓๒/๒๕๔๙) ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๒ ไว้พิจารณาจึงไม่ชอบ

ส่วนฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๓ นั้น ข้อที่จำเลยที่ ๓ ให้การต่อสู้คดีว่าไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันที่โจทก์นำมาฟ้อง เนื่องจากจำเลยที่ ๓ ไม่เคยทำสัญญาค้ำประกันกับโจทก์ ลายมือชื่อผู้ค้ำประกันในสัญญาไม่ใช่ลายมือชื่อของจำเลยที่ ๓ สัญญาค้ำประกันจึงเป็นเอกสารปลอมนั้น หากข้อเท็จจริงรับฟังได้ ตามที่จำเลยที่ ๓ อ้าง ก็ย่อมมีผลทำให้สิทธิเรียกร้องตามฟ้องของโจทก์ไม่ได้รับการบังคับให้ตามกฎหมาย และศาลย่อมนำมาเป็นเหตุยกฟ้องได้อยู่แล้ว จำเลยที่ ๓ หากจำต้องฟ้องแย้งให้โจทก์ส่งมอบสัญญาค้ำประกันปลอมแก่จำเลยที่ ๓ เพื่อนำไปทำลายแต่ประการใดไม่ ทั้งคำขอตามฟ้องแย้งดังกล่าวศาลก็ไม่อาจบังคับให้ได้ เพราะหากสัญญาค้ำประกันตามฟ้องเป็นเอกสารปลอมก็เท่ากับการค้ำประกันรายนี้ ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือ โจทก์ไม่อาจนำมาฟ้องร้องบังคับเอาแก่จำเลยที่ ๓ ได้ จึงถือว่าฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๓ ไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมของโจทก์พอที่จะรวมพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้า

ด้วยกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๗
วรรคสาม และมาตรา ๑๗๙ วรรคสาม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๕/๒๕๔๘)
ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฟ้องแย้งของจำเลยที่ ๓ ไว้พิจารณาจึงไม่ชอบเช่นกัน

ข้อ ๕. คำถาม คดีสามัญเรื่องหนึ่ง โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้ร่วมกัน
ชำระหนี้ จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดี ศาลชั้นต้นกำหนดให้โจทก์นำพยานเข้า
สืบก่อน ในวันสืบพยาน โจทก์มาศาล ส่วนจำเลยที่ ๑ มีเสมียนทนาย ซึ่งได้
รับมอบฉันทะจากทนายจำเลยที่ ๑ ให้มาศาลเพื่อยื่นคำร้องขอถอนทนายและ
ฟังคำสั่งศาล สำหรับจำเลยที่ ๒ มีเสมียนทนายซึ่งได้รับมอบฉันทะจากทนาย
จำเลยที่ ๒ ให้มาศาล เพื่อยื่นคำร้องขอเลื่อนคดี กำหนดวันนัดพิจารณาและ
ลงลายมือชื่อแทนในรายงานกระบวนการพิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคำร้องของ
ทนายจำเลยที่ ๑ ว่า คำร้องขอถอนทนาย ยังไม่ได้รับความยินยอมจากตัว
ความ จึงไม่อนุญาตและสั่งในคำร้องขอเลื่อนคดีของทนายจำเลยที่ ๒ ว่า
ไม่อนุญาตให้เลื่อนคดี ถือว่าจำเลยทั้งสองขาดนัดพิจารณาแล้วให้พิจารณา
และชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว โจทก์นำพยานเข้าสืบจนเสร็จ ศาลชั้นต้นมี
คำพิพากษาในวันเดียวกัน ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ตามฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า (ก) การที่ศาลชั้นต้นถือว่า จำเลยทั้งสองขาดนัดพิจารณา
แล้ว ให้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว เป็นการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) หากจำเลยทั้งสองไม่ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา จำเลยทั้งสองมีสิทธิ
ที่จะร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่

ธงคำตอบ (ก) การที่เสมียนทนายผู้รับมอบฉันทะจากทนายจำเลยที่
๑ มาศาลในวันสืบพยานเพื่อยื่นคำร้องขอถอนทนายและฟังคำสั่งศาลนั้น
เสมียนทนาย จำเลยที่ ๑ ไม่อยู่ในฐานะเป็นคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๑๑) เพราะเสมียนทนายไม่มีสิทธิที่จะดำเนิน
กระบวนการพิจารณาใดๆ นอกจากมายื่นคำร้องดังกล่าว และรับทราบคำสั่งของ
ศาลตามที่ได้รับมอบหมาย เท่านั้น กรณีของจำเลยที่ ๑ ย่อมถือว่าไม่มีคู่ความ
มาศาลในวันสืบพยาน (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๐/๒๕๔๘) เมื่อไม่ได้รับ

อนุญาตศาลให้เลื่อนคดี จึงถือว่าจำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาตามมาตรา ๒๐๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งตามมาตรา ๒๐๔ ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว การที่ศาลชั้นต้นถือว่า จำเลยที่ ๑ ขาดนัดพิจารณาแล้วพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีของจำเลยที่ ๒ การที่ทนายจำเลยที่ ๒ มอบฉันทะให้เสมียนทนายมาศาลเพื่อยื่นคำร้องขอเลื่อนคดี กำหนด วันนัดพิจารณา และลงลายมือชื่อแทน ถือว่าเสมียนทนายของจำเลยที่ ๒ มีฐานะเป็นคู่ความเท่ากับฝ่ายจำเลยที่ ๒ มีคู่ความมาศาลในวันสืบพยานแล้ว จำเลยที่ ๒ จึงมิได้ขาดนัดพิจารณา (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๙๐/๒๕๔๙) ที่ศาลชั้นต้นถือว่า จำเลยที่ ๒ ขาดนัดพิจารณา แล้วพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(ข) ตามมาตรา ๒๐๗ คู่ความที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้นั้น ต้องเป็นคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาและแพ้คดี จำเลยที่ ๑ เป็นคู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาและแพ้คดี จำเลยที่ ๑ จึงมีสิทธิที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ส่วนจำเลยที่ ๒ นั้นมิใช่คู่ความฝ่ายที่ขาดนัดพิจารณาและแพ้คดี จำเลยที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๙๖๗/๒๕๓๕)

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยอ้างว่าจำเลยทำละเมิดต่อโจทก์ขอให้ชำระค่าเสียหาย ๖๐,๐๐๐ บาท จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษา ให้จำเลยชำระค่าเสียหายให้โจทก์ ๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยยื่นคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ อ้างว่าจำเลยมิได้ตั้งใจขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งยกคำร้อง จำเลยอุทธรณ์คำสั่งว่าจำเลยมิได้ตั้งใจขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลย หลังจากนั้น ๑ เดือน จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเพราะยื่นคำร้องเกิน ๑๕ วัน และส่งคำร้องพร้อมสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่าคำร้อง อุทธรณ์คำสั่งของจำเลยยื่นเกิน ๑๕ วัน นับแต่วันทราบคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ ให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ให้วินิจฉัยว่า (ก) คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์และคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งของจำเลยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) จำเลยจะฎีกาคัดค้านคำสั่งศาลอุทธรณ์ได้หรือไม่

ธงคำตอบ (ก) การที่จำเลยอุทธรณ์ว่าจำเลยมิได้จงใจขาดนัดยื่น คำให้การเป็นการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง แม้เป็นปัญหาในชั้นดำเนินกระบวนการ พิเคราะห์ในศาลชั้นต้นไม่ใช่ปัญหาในประเด็นที่พิพาทในคดี การพิเคราะห์ถึงสิทธิ ในการอุทธรณ์ ก็ต้องถือทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์เป็นเงินเกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ เมื่อไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ย่อมต้องห้ามอุทธรณ์ใน ข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยจึงชอบแล้ว (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๒๔๔/๒๕๔๑) ส่วนการที่จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งคำร้องไปยังศาลอุทธรณ์ตาม มาตรา ๒๓๖ ไม่มีหน้าที่ตรวจสอบไม่รับ เหมือนอย่างชั้นรับหรือไม่รับอุทธรณ์ ตามมาตรา ๒๓๒ การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับ อุทธรณ์จึงไม่ชอบ (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๕๑/๒๕๔๙ และ ๑๐๔๔/๒๕๕๐)

(ข) การที่จำเลยยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์เกินกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายและศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ยื่นเกินกำหนด ให้ยกคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลย จึงมีผลเป็นการไม่รับ อุทธรณ์ยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น คำสั่งศาลอุทธรณ์ย่อมเป็นที่สุดตาม มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง จำเลยจะฎีกาคัดค้านคำสั่งศาลอุทธรณ์ไม่ได้ (เทียบ คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๔๔/๒๕๕๐, ๔๔๙๓/๒๕๕๐ และ ๘๐๑/๒๕๕๑)

ข้อ ๖. คำถาม บริษัทชื่อตรง จำกัด ว่าจ้างนายเปี้ยวสร้างอาคาร ตลาดสดสองชั้น นายเปี้ยวสร้างตลาดชั้นล่างเสร็จแล้วขนย้ายคนงานออกไป ไม่ยอมสร้างต่อ หลังจากนั้นนายเปี้ยวฟ้องบริษัทชื่อตรง จำกัด จำเลยที่ ๑ และนายสิน กรรมการผู้จัดการ จำเลยที่ ๒ ให้ชำระค่าจ้าง จำเลยทั้งสอง ให้การว่า โจทก์ผิดสัญญาไม่สร้างอาคารให้แล้วเสร็จ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ก่อสร้าง แล้ว และที่ขนมาไว้ในที่ก่อสร้างก็มีใช้ชนิดที่ดี ตลาดชั้นล่างที่เสร็จก็มีรอยร้าว

ซึ่งตามสัญญาทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างเสร็จแล้วและที่อยู่ในที่ก่อสร้างต้องตกเป็นของจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้าง ขอให้ยกฟ้องและฟ้องแย้งให้โจทก์รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่อง โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งว่า จัดหาวัสดุและก่อสร้างอาคารอย่างดีไม่มีความชำรุดบกพร่อง ขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นไต่ถามแล้ว จำเลยทั้งสองยื่นถอนฟ้องแย้ง ต่อมาในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสองยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองประโยชน์ของจำเลยทั้งสองในระหว่างพิจารณา โดยอนุญาตให้จำเลยที่ ๒ เข้าดูแลรักษาตลาดสดส่วนที่สร้างเสร็จ และเข้าครอบครองกับจัดหาผู้เข้ามาเช่าพื้นที่ตลาด โจทก์ยื่นคำคัดค้าน

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะส่งคำร้องของจำเลยทั้งสองอย่างไร

ธงคำตอบ ตามสัญญากำหนดให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างเสร็จแล้วและที่อยู่ในที่ก่อสร้างต้องตกเป็นของจำเลยที่ ๑ ผู้ว่าจ้าง จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการผู้จัดการจำเลยที่ ๑ จึงมีส่วนได้เสียในอาคารที่สร้างเสร็จแล้ว และวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ก่อสร้างในระหว่างการพิจารณา เมื่อโจทก์ไม่สร้างอาคารตลาดสดต่อไป การที่ตลาดสดพิพาทถูกปล่อยปละละเลยไม่มีผู้ดูแลรักษาเช่นนี้ย่อมมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียของจำเลยทั้งสองโดยตรง ทั้งกรณีที่จะให้จำเลยที่ ๒ เข้าดูแลรักษาตลาดสดพิพาทก็ไม่กระทบถึงสิทธิหรือส่วนได้เสียตามฟ้องของโจทก์แต่อย่างใด ดังนั้น แม้จำเลยทั้งสองจะมีได้ฟ้องแย้งให้โจทก์ส่งมอบอาคารตลาดสดพิพาทให้จำเลยทั้งสอง จำเลยทั้งสองก็มีสิทธิขอให้ศาลมีคำสั่งเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของจำเลยทั้งสองในระหว่างพิจารณาเพื่อให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้ดูแลรักษาตลาดสดพิพาทในระหว่างการพิจารณา ศาลชั้นต้นต้องมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยที่ ๒ เข้าไปดูแลรักษาตลาดสดที่สร้างเสร็จแล้วตามขอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๔ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๒๘/๒๕๒๖)

ส่วนที่ขอให้จำเลยที่ ๒ เข้าครอบครอง และจัดหาผู้เข้ามาเช่าพื้นที่ตลาดสดพิพาทนั้น เป็นเรื่องการบังคับคดีตามคำพิพากษาในภายหลัง แต่คดีนี้จำเลยทั้งสอง เพียงให้การปฏิเสธว่า โจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา และจำเลยทั้งสองไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ตามฟ้อง ผลของคดีหากจำเลยทั้งสองเป็นฝ่ายชนะศาลย่อมพิพากษายกฟ้อง โจทก์ไปตามคำขอท้ายคำให้การเท่านั้น ไม่มีผล

บังคับถึงการเข้าทำประโยชน์และการครอบครองอาคารตลาดสดพิพาทของจำเลย ทั้งสอง เว้นแต่จำเลยทั้งสองจะฟ้องแย้งและมีคำขอบังคับเช่นนั้น แต่เมื่อจำเลย ทั้งสองฟ้องแย้งแล้วถอนฟ้องแย้งไป ศาลชั้นต้นจึงไม่อาจอนุญาตให้จำเลยที่ ๒ เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในตลาดสดพิพาทได้ ศาลชั้นต้นต้องยกคำร้องใน ส่วนนี้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๒๘/๒๕๒๖ และ ๓๘๐๐/๒๕๓๒)

ข้อ ๗. คำถาม โจทก์ฟ้องจำเลยซึ่งครอบครองที่ดินมรดกอยู่ ขอให้ใส่ ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินร่วมกับจำเลยคนละส่วนในฐานะผู้มีสิทธิได้รับมรดกร่วม กับจำเลย ในที่สุดโจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความใส่ชื่อโจทก์ จำเลยและนายเอกทนายอีกคนหนึ่งเป็นเจ้าของร่วมคนละส่วนเท่ากัน ศาล พิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ เมื่อครบกำหนดเวลาตามคำบังคับ แล้ว จำเลยเพิกเฉยเสียไม่ไปจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์และนายเอกเป็นเจ้าของร่วม ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

(ก) โจทก์ยื่นคำขอต่อศาลว่านายเอกมาขอรับส่วนแบ่งที่ดิน จึงขอให้ ศาลแจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์และนายเอกเป็นเจ้าของร่วม กับจำเลยคนละส่วนเท่ากันตามคำพิพากษตามยอม

(ข) นายเอกยื่นคำขอต่อศาลว่าไม่ประสงค์จะได้ที่ดินไว้ ขอให้ศาล มีหมายบังคับคดีตั้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินและขายทอดตลาดนำเงิน มาแบ่งให้โจทก์ จำเลยและนายเอกตามส่วน จำเลยยื่นคำร้องคัดค้านในกรณี (ก) ว่า โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้แบ่งส่วนให้นายเอก ขอให้ยกคำขอของโจทก์ และ คัดค้านกรณี (ข) ว่า จะนำที่ดินออกขายทอดตลาดไม่ได้ ต้องจดทะเบียนใส่ชื่อ ผู้มีสิทธิตามสัญญาประนีประนอมยอมความเท่านั้น ขอให้ยกคำขอของนายเอก

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะสั่งคำขอทั้งสองกรณีอย่างไร

ธงคำตอบ กรณีตาม (ก) นายเอกได้แสดงเจตนาถือเอาประโยชน์จาก สัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว สิทธิของนายเอกย่อมเกิดมีขึ้น โจทก์จำเลย ซึ่งเป็นคู่สัญญาหาอาจเปลี่ยนแปลงสิทธิหรือระงับสิทธิได้ไม่ โจทก์ซึ่งมีส่วน ได้เสียตามสัญญาประนีประนอมยอมความโดยตรง มีสิทธิบังคับให้จำเลยปฏิบัติ

ตามคำพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ จำเลยไม่มีสิทธิคัดค้านการแบ่งส่วนให้แก่นายเอก ศาลจึงต้องสั่งให้นายทะเบียนจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์และนายเอกกับจำเลยมีส่วนคนละส่วนเท่ากัน โดยถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยได้ตามมาตรา ๒๗๖วรรคสาม (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๕๓/๒๕๒๗)

กรณีตาม (ข) นายเอกเป็นเพียงผู้รับประโยชน์ตามสัญญาประนีประนอมยอมความเท่านั้น ไม่ใช่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจึงไม่มีสิทธิบังคับคดี ไม่มีสิทธิขอให้ให้นำที่ดินออกขายทอดตลาดนำเงินมาแบ่งกันตามมาตรา ๒๗๑ ศาลต้องยกคำขอของนายเอก (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๖๗/๒๕๐๘ และ ๓๑๓๗/๒๕๔๙)

ข้อ ๘. คำถาม นายแดงเป็นโจทก์ฟ้องเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำต่อศาลแพ่งว่า โจทก์ทำสัญญาจะซื้อที่ดินบางส่วน เนื้อที่ ๕๐ ตารางวา ของที่ดินมีโฉนดจากนายดำในราคา ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ชำระราคาที่ดินให้แก่นายดำครบถ้วนแล้วในวันทำสัญญา และนายดำตกลงจะจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่โจทก์เมื่อแบ่งแยกโฉนดที่ดินเรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อแบ่งแยกโฉนดที่ดินเสร็จ นายดำถูกศาลล้มละลายกลางสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเสียก่อน โจทก์จึงยื่นคำขอต่อ จำเลยให้ปฏิบัติตามสัญญาแทนนายดำ แต่จำเลยสั่งยกคำขอเพราะไม่เชื่อพยานหลักฐานของโจทก์ ขอศาลพิพากษาบังคับให้จำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่โจทก์ตามสัญญา หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาของศาล แทนการแสดงเจตนา ศาลแพ่งตรวจคำฟ้องของโจทก์แล้วมีคำสั่งว่า การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายดำมีคำสั่งปฏิเสธไม่โอนที่ดินให้แก่โจทก์ตามสัญญา หากโจทก์ได้รับความเสียหายก็ชอบที่จะไปยื่นคำร้องต่อศาลในคดีล้มละลาย เพื่อมีคำวินิจฉัยต่อไปมิใช่มาฟ้องยังศาลอื่น จึงไม่รับฟ้อง คืบค่าขึ้นศาลทั้งหมดให้แก่โจทก์

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งศาลแพ่งที่ไม่รับฟ้องของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า ตราบดีที่ศาลยังมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาด เจ้าหนี้จะฟ้องคดีแพ่ง อันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ และมาตรา ๒๗ บัญญัติว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้วเจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ จากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวมีความหมายว่า เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว ห้ามมิให้เจ้าหนี้ฟ้องคดีแพ่งอันเกี่ยวกับหนี้ซึ่งอาจขอรับชำระได้เท่านั้นโดยจะต้องขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามวิธีการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ แต่ก็ห้ามเฉพาะหนี้เงิน

ส่วนหนี้ตามฟ้องที่จะต้องโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแก่กันซึ่งโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ไม่อาจขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้เพราะมิใช่หนี้เงิน จึงหาได้อยู่ในบังคับที่ห้ามมิให้ฟ้องแต่อย่างใดไม่ การที่จำเลยในฐานะเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ของนายคำซึ่งมีอำนาจแต่ผู้เดียวที่จะจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไปตามมาตรา ๒๒ (๑) ปฏิเสธสิทธิของโจทก์โดยยกคำขอของโจทก์ย่อมมีผลเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยต่อศาลแพ่งเป็นคดีนี้ได้

การที่โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแพ่งก็มีใช้การร้องขอต่อศาลเพื่อให้กลับหรือแก้ไขคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๑๔๖ คดีของโจทก์จึงไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องดำเนินการในคดีล้มละลาย ดังนั้น คำสั่งศาลแพ่งที่ไม่รับฟ้องของโจทก์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๖/๒๕๕๑)

ข้อ ๙. คำถาม บริษัท เอ จำกัด ได้กู้ยืมเงินนายมี จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีนายโชคเป็นผู้ค้ำประกันและยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม หลังจากนั้น ๖ เดือน บริษัท เอ จำกัด มีหนี้สินล้นพ้นตัว จึงยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัท

เอ จำกัด ลูกหนี้ และตั้งผู้ทำแผน นายมีและเจ้าหนี้รายอื่น ๆ ยื่นคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ มีคำสั่งอนุญาตให้นายมีได้รับชำระหนี้จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามขอแผนฟื้นฟูกิจการกำหนดให้นายมีเป็นเจ้าหนี้ในกลุ่มเจ้าหนี้ที่ ๓ ซึ่งแผนกำหนดให้ได้รับชำระหนี้ร้อยละ ๓๐ ของหนี้ที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลมีคำสั่งอนุญาต ในการประชุมเจ้าหนี้เพื่อพิจารณาแผน ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติยอมรับแผน โดยนายมีลงมติไม่ยอมรับแผน หลังจากนั้น ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนและลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามแผนครบถ้วน ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ให้วินิจฉัยว่า นายมีจะฟ้องเรียกหนี้ส่วนที่ขาดจากบริษัท เอ จำกัด และนายโชค ได้หรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน ผูกมัดเจ้าหนี้ ซึ่งอาจขอรับชำระหนี้ได้ในการฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๖๐ วรรคหนึ่ง โดยไม่ต้องคำนึงว่าเจ้าหนี้ดังกล่าวจะลงมติยอมรับแผนหรือไม่ ดังนี้ นายมีซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในมูลหนี้ที่อาจขอรับชำระหนี้ได้ แม้จะมีได้ลงมติยอมรับแผน ก็ต้องผูกมัดตามแผนในอันที่จะได้รับชำระหนี้ตามจำนวน หรืออัตราส่วนที่กำหนดไว้ในแผน เมื่อนายมีได้รับชำระหนี้ตามแผนครบถ้วนแล้ว ลูกหนี้เป็นอันหลุดพ้นจากหนี้ส่วนที่ขาด โดยผลของกฎหมายฟื้นฟูกิจการ นายมีจะฟ้องเรียกหนี้ส่วนที่ขาดจากบริษัท เอ จำกัด ไม่ได้

ในส่วนของนายโชค คำสั่งเห็นชอบด้วยแผนไม่มีผลเปลี่ยนแปลงความรับผิดของนายโชคซึ่งเป็นผู้ค้ำประกัน ตามมาตรา ๙๐/๖๐ วรรคสอง เมื่อเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เพียงบางส่วนจากลูกหนี้ หนี้ส่วนที่ผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบ ภาระจะไปเฉพาะส่วนที่เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เท่านั้น หนี้ส่วนที่ขาดผู้ค้ำประกันยังต้องรับผิดชอบอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง นายมีจึงฟ้องเรียกหนี้ส่วนที่ขาดจากนายโชคได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๗๐๔/๒๕๕๖)

ข้อ ๑๐. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจ่ายชำระเงินยืมจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การว่า โจทก์ไม่มีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือ ขอให้ยกฟ้อง นายสมกับนายแดงผู้พิพากษาศาลจังหวัดตราดซึ่งเป็นองค์คณะพิจารณาแล้วเสร็จ กำหนดฟังคำพิพากษาวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ นายสมเห็นว่าควรพิพากษายกฟ้อง แต่นายแดงเห็นว่าควรพิพากษาให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์ตามฟ้อง ในวันดังกล่าว ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลป่วยไม่อาจปฏิบัติราชการได้ จึงมอบหมายให้นายแดงผู้พิพากษาศาลจังหวัดตราดที่มีอาวุโสสูงสุดเข้าร่วมเป็นองค์คณะ นายแดงตรวจสำนวนแล้วเห็นพ้องกับนายสมและร่วมทำคำพิพากษายกฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า การที่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลมอบหมายให้นายแดงร่วมทำคำพิพากษาชอบหรือไม่ และนายแดงมีอำนาจร่วมทำคำพิพากษาหรือไม่

ธงคำตอบ ตามปัญหาเป็นกรณีที่คำพิพากษาคดีแพ่งจะต้องกระทำโดยองค์คณะซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาหลายคนและผู้พิพากษาในองค์คณะนั้นมีความเห็นแย้งกันจนหาเสียงข้างมากไม่ได้ เป็นเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๓๑ (๓) เหตุดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างการทำคำพิพากษามาตรา ๒๙ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลไม่มีอำนาจมอบหมายให้ผู้อื่นทำคำพิพากษา การมอบหมายจึงไม่ชอบ แต่นายแดงเป็นผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุด ทำการแทนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลตามมาตรา ๙ วรรคสอง และมีอำนาจลงลายมือชื่อทำคำพิพากษาหลังจากได้ตรวจสำนวนคดีแล้วตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสุดท้าย นายแดงจึงมีอำนาจร่วมทำคำพิพากษา